

Käytössä 1.11.2019 alkaen

Tämä asiakirja sisältää tietoja, jotka asiakkaalle on annettava OP Säilytys Oy:tä ("OP Säilytys") veloitettavan sijoituspalveluita koskevan sääntelyn sekä viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaan. Tarkemmat palvelu- tai tuotekohtaiset tiedot ilmoitetaan niitä koskevissa ehdoissa tai sopimuksessa. Mikäli tämän asiakirjan ja palvelu- tai tuotekohtaisten ehtojen tai sopimuksen välillä on ristiriita, sopimus tai ehdot määräävät ensisijaisesti.

Muutokset ja päivitykset tähän asiakirjaan julkistetaan OP Ryhmän Internet-sivuilla osoitteessa op.fi.

1 Tietoja OP Säilytyksestä

1.1 Palvelut

OP Säilytys tarjoaa asiakkailleen arvopapereiden säilytys-, selvitys- ja liikkeeseenlaskijan asiamiehen palveluja. Rahastoyhtiöasiakkailleen OP Säilytys tarjoaa säilytysyhteisöpalvelua. Lisäksi OP Säilytys tarjoaa rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottamista ja välittämistä.

1.2 Asiointikielet

Suomi ja ruotsi. Englanti tietyin rajoituksin.

1.3 Toimilupa

OP Säilytyksellä on sijoituspalvelulain mukainen toimilupa tarjota sijoituspalveluita koskevan sääntelyn mukaista toimeksiantojen välittämistä sekä oheispalveluina sijoituspalveluun liittyvää valuuttapalvelua ja rahoitusvälineiden säilyttämistä ja hoitoa. Lisäksi OP Säilytyksellä on sijoitusrahastolain mukainen toimilupa toimia säilytysyhteisönä.

1.4 Valvova viranomainen

Finanssivalvonta
Snellmaninkatu 6, 00101 Helsinki
puhelinnumero 010 83151

1.5 Yhteystiedot

OP Säilytys Oy
Gebhardin aukio 1
00510 Helsinki
puhelinnumero 010 252 011

1.6 Yhteydenpito

Asiakas voi antaa rahoitusvälinettä koskevan toimeksiannon suullisesti, kirjallisesti, sähköpostitse, kyseessä olevassa palvelussa vakiintuneesti käytetyllä tavalla tai muulla asiakkaan kanssa erikseen sovitavalla tavalla.

OP Säilytyksellä on oikeus lähettää palveluun liittyvää kirjallista tietoa asiakkaalle kirjeitse, sähköpostilla, kyseessä olevassa palvelussa vakiintuneesti käytetyllä tavalla tai muulla asiakkaan kanssa erikseen sovitulla tavalla. Asiakas hyväksyy, että sähköpostin, jos sellaista on sovittu käytettäväksi, käyttämiseen viestintävälineenä liittyy erityisiä riskejä muun muassa sen vuoksi, että viesti ei mahdollisesti saavu perille, viesti saattaa joutua ulkopuolisen tietoon tai ulkopuolinen saattaa muunnella viestin sisältöä. OP Säilytyksellä on oikeus luottaa sähköpostin välityksin saamansa toimeksiannon aitouteen ja oikeellisuuteen.

1.7 Asiakkaan luokittelu

OP Säilytys luokittelee asiakkaansa ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi, ammattimaiseksi asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi.

Asiakkaalla on oikeus kirjallisesti pyytää luokittelun muuttamista. Jos asiakas on ammattimainen asiakas tai hyväksyttävä vastapuoli, ei asiakas kuulu sijoittajien korvausrahaston piiriin.

Asiakasluokittelu voi vaikuttaa siihen, mitä tuotteita tai palveluita OP Säilytys tarjoaa asiakkaalle ja kuinka laaja OP Säilytyksen tiedonanto- ja selonottovelvollisuus on suhteessa asiakkaalle tarjottavaan sijoituspalveluun tai rahoitusvälineeseen.

OP Säilytys lähettää asiakkaalle luokittelusta ja luokittelun vaikutuksista erillisen ilmoituksen.

2 OP Säilytyksen sijoitus- ja oheispalveluissa noudatettava eturistiriitapolitiikka

OP Säilytys noudattaa sijoitus- ja oheispalveluissa eturistiriitapolitiikkaa, joka on kuvattu Liitteessä 1.

3 Toimeksiantojen toteuttamista koskevat toimintaperiaatteet

OP Säilytys tarjoaa toimeksiantojen välittämistä ulkomaisissa rahastoissa. OP Säilytys on arvioinut saavansa asiakkaan kannalta säännönmukaisesti parhaan kokonaisvastikkeen silloin kun se välittää näitä rahastoja koskevat toimeksiannot edelleen toteutettaviksi yhteistyökumppanilleen. Yhteistyökumppani soveltaa näissä toimeksiannoissa silloin omia toimeksiannon huolellista toteuttamista koskevia periaatteitaan.

4 Tiedot asiakasvarojen säilyttämisestä

OP Säilytys säilyttää asiakkaan rahavarat erillisellä asiakasvaratilillä OP Yrityspankki Oyj:ssä tai muussa suomalaisessa tai ulkomaisessa luottolaitoksessa.

Rahoitusvälineiden säilyttämisestä sovitaan erillisessä sopimuksessa arvopapereiden säilyttämisestä.

OP Säilytys voi säilyttää rahoitusvälineitä kolmannen osapuolen hallussa jolloin asiakkaan rahoitusvälineet on yleensä erotettu OP Säilytyksen ja alisäilyttäjän rahoitusvälineistä. Pankin vastuu on määritelty erillisen arvopapereiden säilyttämistä koskevan sopimuksen ehdoissa.

Asiakkaan rahoitusvälineitä voidaan säilyttää yhteistilillä, jolloin samalla tilillä on usean asiakkaan arvopapereita ja/tai etenkin joidenkin ulkomaisten arvopapereiden osalta myös OP Säilytyksen tai OP Säilytyksen valitseman alisäilyttäjän arvopapereita. Kun arvopapereita säilytetään yhteistilillä, asiakkaan oikeus tilillä olevaan omaisuuteen voi olla kappalemääräinen osuus oikeus yhteistilillä säilytettäviiin, samaan lajiin tai luokkaan kuuluviin arvopapereihin tai oikeuksiin tai muu usein ulkomaiseen lainsäädäntöön perustuva yhteisomistusoikeus. Tällä voi olla vaikutusta mm. yhtiötapahtumien jako-osuuksia määriteltäessä sekä varojen erotteluun mahdollisessa konkurssitilanteessa tai muussa vastaavassa maksukyvyttömyystilanteessa sekä esim. kaupanselvityksen yhteydessä tapahtuneiden mahdollisten virhetilanteiden tai poikkeuksellisten markkinakäytäntöjen yhteydessä.

Ulkomaisia rahoitusvälineitä ei yleensä rekisteröidä asiakkaan nimiin, vaan ne rekisteröidään OP Säilytyksen tai alisäilyttäjän asiakasvaratileille. Tällöin mahdollisessa konkurssitilanteessa tai muussa vastaavassa maksukyvyttömyystilanteessa asiakkaan arvopaperit eivät välttämättä ole eroteltavissa OP Säilytyksen tai sen valitseman alisäilyttäjän varoista.

Asiakkaan ulkomaisia arvopapereita säilytetään yleensä OP Säilytyksen valitseman koti- tai ulkomaisen alisäilyttäjän hallussa tileillä, joihin sovelletaan paikallista lainsäädäntöä. Kyseisiin arvopapereihin liittyvät asiakkaan oikeudet voivat siksi olla erilaiset kuin kotimaisiin arvopapereihin liittyvät oikeudet mm. kaupanselvityksen, tilikirjausten ja sijoittajansuojan ja muu lainsäädännön osalta. OP Säilytys pitää asiakkaan ulkomaisista arvopapereista asiakaskohtaisia arvopaperitilejä. Arvopaperitileillä tarkoitetaan pankin ylläpitämää alakirjanpitoa siitä, miten alisäilyttäjän hallussa olevien arvopapereiden omistus jakautuu pankin asiakkaiden kesken.

Asiakkaan rahoitusvälineisiin ja rahavaroihin kohdistuvat vakuus- ja kuittausoikeudet on määritelty arvopapereiden säilyttämistä koskevan sopimuksen ehdoissa sekä mahdollisessa erillisessä rahavaroja koskevassa sopimuksessa. Ulkomaisten rahoitusvälineiden tai rahavarojen säilyttäjällä voi olla kyseisiin rahoitusvälineisiin tai rahavaroihin kohdistuva vakuus- tai kuittausoikeus. Vakuus- tai kuittausoikeus kohdistuu tällöin kaikkiin tilillä oleviin rahoitusvälineisiin tai rahavaroihin. Yhteistilillä säilytettävien rahoitusvälineiden osalta asiakkaan rahoitusvälineet voivat olla vakuus- tai kuittausoikeuden kohteena myös muiden kuin asiakkaan veloitteiden perusteella.

Asiakasvaroja säilyttävissä OP Ryhmän yhteisöissä on nimetty henkilö vastaamaan asiakasvarojen säilyttämiseen liittyvien veloitteiden noudattamisesta.

5 Rahoitusvälineet ja niihin liittyvät riskit

Rahoitusvälineiden ominaisuuksia ja niihin liittyviä riskejä on kuvattu Liitteessä 2.

6 Palvelua koskevan toimeksiannon toteuttamisesta ilmoittaminen

OP Säilytys ilmoittaa palvelua koskevasta toteutetusta toimeksiannosta tai toimeksiannon raukeamisesta asiakkaalle sähköpostitse tai muulla asiakkaan kanssa erikseen sovittulla tavalla viimeistään toimeksiannon toteuttamispäivää tai raukeamista seuraavana kaupankäyntipäivänä.

Asiakkaan tulee ilmoittaa mahdollisista virheistä OP Säilytykselle viivyttelämättä asiasta tiedon saatuaan. Ellei muuta osoiteta tai muuta ole sovittu, asiakkaan katsotaan saaneen tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua OP Säilytyksen ilmoituksen lähettämisestä.

OP Säilytyksen tulee ilmoittaa mahdollisista virheistä asiakkaalle viivyttelämättä asiasta tiedon saatuaan.

7 Nettoutus

OP Säilytyksellä on lain perusteella oikeus asiakkaan maksukyvyttömyystilanteessa eräännyttää välittömästi ja nettouttaa asiakkaan maksu- ja toimitusveloitteet. Jos asiakas on oikeushenkilö, OP Säilytyksellä on lisäksi lain perusteella oikeus nettouttaa sellainen saatava asiakkaalta, jota asiakkaan antama vakuus koskee.

8 Puheluiden, keskusteluiden ja sähköisen viestinnän tallentaminen

OP Säilytys on velvollinen tallentamaan asiakkaan kanssa käytävät puhelut ja pitämään kirjaa keskusteluista sekä tallentamaan sähköiset viestit, jotka liittyvät tai jotka voivat johtaa liiketoimiin. Tallenteita käytetään toimeksiantojen todentamiseen, mahdollisten väärinkäytösten havaitsemiseen, asiakaspalvelun kehittämiseen, riskienhallintaan ja mahdollisten riitatilanteiden selvittämiseen. Tallenteet tulee luovuttaa toimivaltaisille viranomaisille niiden pyynnöstä ja OP Säilytys säilyttää tallenteet vähintään viiden vuoden ajan.

Asiakkaalla on oikeus pyytää kopio puhelu- tai muusta tallenteesta.

9 Tiedot sijoittajien korvausrahastosta

Sijoittajien korvausrahasto turvaa ei-ammattimaisten sijoittajien riidattomien ja erääntyneiden saamisen suorituksen silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi maksamaan sijoittajien saamia tietyn määräajan kuluessa. Sijoittajille maksetaan 90 prosenttia hänen saamisestaan kuitenkin enintään 20.000 euroa. Rahasto ei korvaa osakekurssin laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappiota, joten asiakas vastaa omien sijoituspäätöstensä seurauksista. Sijoittajien korvausrahaston suoja ei myöskään kata sijoitusrahastotoimintaa.

OP Ryhmän sijoitus- ja oheispalveluissa noudatettava eturistiriitapolitiikka

OP Ryhmässä on vahvistettu periaatteet, joita OP Ryhmään kuuluvat sijoitus- tai oheispalveluita tarjoavat tai sijoitustuotteita valmistavat luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset noudattavat toiminnassaan eturistiriitatilanteiden tunnistamiseksi, välttämiseksi ja hallitsemiseksi. Eturistiriitatilanne on kyseessä esimerkiksi silloin, kun sijoitus- tai oheispalvelun tarjoajalla tai tuotteen valmistajalla, OP Ryhmän henkilökunnalla tai toisella asiakkaalla tai asiakasryhmällä voi olla tarjottuun palveluun liittyvä, asiakkaan edusta poikkeava etu tai intressi.

Eturistiriitatilanteiden identifiointi

OP Ryhmä on laaja finanssiryhmä, joka tarjoaa asiakkaille pankki-, sijoitus- ja vakuutuspalveluja ja johon kuuluvat luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset toimivat pääomamarkkinoilla useassa eri roolissa. Luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset voivat esimerkiksi käydä omaan tai asiakkaidensa lukuun arvopaperikauppaa, laskea omissa nimissään liikkeeseen rahoitusvälineitä ja myöntää asiakkaille sijoituspalveluun liittyviä luottoja ja muuta rahoitusta. Eri toimintojen samanaikainen harjoittaminen voi aiheuttaa sen, että asiakkaan etu ei ole aina yhtenevä sijoituspalveluja tarjoavan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, sen henkilökunnan tai sen muiden asiakkaiden omien etujen kanssa.

Eturistiriitatilanne voi olla esimerkiksi kyseessä, jos

- OP Ryhmän johto- tai toimihenkilö tai johonkin OP Ryhmän yhteisöön määräysvallan kautta suoraan tai välillisesti sidoksissa oleva henkilö voi saada aiheetonta taloudellista etua asiakkaan kustannuksella;
- OP Ryhmän yhteisöllä, toiminnolla tai edellä mainitulla henkilöllä on asiakkaalle tarjotun palvelun tai asiakkaan lukuun toteutetun liiketoimen tulokseen liittyvä, asiakkaan edusta poikkeava etu;
- OP Ryhmän yhteisöllä, toiminnolla tai edellä mainitulla henkilöllä on taloudellinen tai muu intressi suosia jonkin asiakkaan etujen sijaan toisen asiakkaan tai asiakasryhmän etuja;
- OP Ryhmän yhteisö tai edellä mainittu henkilö harjoittaa samaa liiketoimintaa kuin asiakas; tai
- OP Ryhmän yhteisö tai edellä mainittu henkilö saa muulta kuin asiakkaalta palveluun liittyvän sääntelyn salliman kannustimen (englanniksi: inducement), joka ei ole kyseisestä palvelusta tavallisesti perittävä palkkio tai maksu.

Eturistiriitatilanteiden välttäminen ja hallinta

OP Ryhmä on toteuttanut kaikki asianmukaiset toimenpiteet eturistiriitatilanteiden tunnistamiseksi, hallitsemiseksi ja ehkäisemiseksi. Näitä periaatteita noudattaessa voidaan varmistua siitä, että eri toiminnossa voidaan harjoittaa eri sijoituspalvelujen tarjoamiseen liittyviä toimintoja samanaikaisesti. OP Ryhmän toiminnassa pyritään aina ensisijaisesti välttämään eturistiriitatilanteita. Jos eturistiriitatilanne ilmenee, noudatetaan eturistiriitaohjeen mukaisia menettelytapoja.

Lähtökohtana on, että OP Ryhmä sijoitus- tai oheispalveluita tarjotessaan kohtelee asiakkaitaan tasapuolisesti ja toimii hyvän tavan mukaisesti suosimatta asiakasta toisen asiakkaan edun kustannuksella. OP Ryhmän yhteisön on aina, myös eturistiriitatilanteessa, toimittava asiakkaan etujen mukaisesti, tarjottava tuotteita ja palveluita riippumattomasti ja objektiivisesti sekä pidettävä asiakasta koskevat tiedot salassa.

Mahdollisten eturistiriitojen syntymistä ehkäistään ja eturistiriitatilanteita hallitaan muun muassa sisäisellä ohjeistuksella ja koulutuksella, käyttämällä erillisiä tietojärjestelmiä, rajoittamalla käyttövaltuuksia, erottamalla toimitiloja ja noudattamalla myös organisaation sisällä salassapitoa koskevia säännöksiä. Tämän lisäksi eturistiriitatilanteita on ehkäisty siten, että toiminnot, joiden välillä voi olla eturistiriita, on erotettu organisatorisesti toisistaan ja tietojen vaihtoa näiden toimintojen välillä on rajoitettu.

Eturistiriitatilanteiden ehkäisemiseksi ja valvomiseksi OP Ryhmän vaikuttavassa asemassa toimivia johto- sekä toimihenkilöitä koskee näiden omaa ja lähipiirin kaupankäyntiä sääntelevä henkilökohtaisia liiketoimia koskeva ohjeistus. Toimenpiteet vaihtelevat sen mukaan mistä liiketoiminnasta tai palvelusta on kyse. Lisäksi OP Ryhmän ohjeistus sisältää muun muassa menettelytavat siitä, miten toimitaan tilanteissa, joissa liikesuhteen hoitoon liittyy lahjojen tarjoamista tai vastaanottamista. OP Ryhmässä työskentelevien henkilöiden on myös saatava työnantajan hyväksyntä OP Ryhmän ulkopuolisten yhteisöjen hallintoon kuulumiselle. Palkitsemisjärjestelmät rakennetaan siten, etteivät ne kannusta johto- ja toimihenkilöitä toimimaan asiakkaan etujen vastaisesti.

Eturistiriitatilanteiden havaitseminen ja ilmoittaminen

Edellä tarkoitettujen menettelytapojen ja periaatteiden noudattamista myös valvotaan OP Ryhmässä säännöllisesti. Mikäli OP Ryhmän johto- tai toimihenkilö havaitsee mahdollisen eturistiriitatilanteen, kyseinen tilanne kirjataan erillisen ohjeistuksen mukaisesti ja raportoidaan yhteisön johdolle.

Mikäli yllä mainituilla toimintatavoilla ei pystytä kohtuullisen luotettavasti varmistamaan, että asiakkaan etuihin kohdistuvilta riskeiltä vältytään, kyseisen OP Ryhmään kuuluvan yhteisön on annettava asiakkaalle tarkka kuvaus sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen aiheuttamista eturistiriidoista sekä riittävät tiedot tällaisen eturistiriitatilanteen luonteesta ja syistä sekä asiakkaaseen kohdistuvista riskeistä ja riskien lieventämiseksi toteutetuista toimenpiteistä. Kyseiset tiedot on annettava ennen liiketoimen suorittamista asiakkaan lukuun, jotta asiakas voi itsenäisesti harkita haluaako hän, että liiketoimi suoritetaan kerrotusta eturistiriitatilanteesta huolimatta. Tällöin on myös mahdollista, että kyseistä liiketoimintaa ei eturistiriitatilanteen välttämiseksi toteuteta. Ilmoitus asiakkaalle toimitetaan erillisellä lomakkeella.

Näitä OP Ryhmän eturistiriitatilanteiden hallitsemista koskevia periaatteita tarkistetaan vähintään vuosittain ja päivitetään tarvittaessa. Lisätietoja OP Ryhmän yhteisöjä koskevasta eturistiriitapolitiikasta tai asiakasta palvelevassa liiketoiminnossa noudatettavista eturistiriitatilanteita koskevista periaatteista antaa asiakasta palveleva yhteishenkilö asiakkaan pyynnöstä.

Kannustimet OP Ryhmässä

OP Ryhmään kuuluva luottolaitos tai sijoituspalveluyritys voi sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen yhteydessä maksaa maksun tai palkkion kolmannelle osapuolelle tai saada maksun tai palkkion kolmannelta osapuolelta. OP Ryhmä käsittää tässä suhteessa kolmansiksi osapuoliksi toisiinsa nähden myös ryhmän eri jäsenet, kuten Osuuspankit ja OP Osuuskunnan eri tytäryhtiöt. Kyseiset maksut ja palkkiot ovat luonteeltaan kannustimia silloin, kun ne eivät ole palvelun tarjoamiseen liittyvä tavanomaisia maksuja, kuten kaupankäyntiin, säilytykseen tai selvitykseen liittyviä maksuja tai lainsäädäntöön perustuvia maksuja.

Kannustimena pidettävien erien perusteena on maksun vastaanottajan asema asiakaspalvelun tuottamisessa ja lisäpalveluiden tai korkeatasoisempien palveluiden tarjoamisessa asiakkaalle. OP Ryhmässä käytetään vain hyvän tavan mukaisia kannustimia, joiden tarkoituksena on asiakkaalle tarjottavan palvelun laadun parantaminen.

Esimerkiksi OP-Rahastoyhtiö Oy voi maksaa OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien ja kansainvälisten rahastojen merkintä- tai lunastuspaikkana toimivalle OP Ryhmän toimipaikalle tai yhtiölle palkkioita rahastomyynnin ja asiakkuuden hoidon perusteella. Palkkiot perustuvat rahastomerkinnoista, lunastuksista tai hallinnoinnista perittäviin palkkioihin. Hallinnointiin perustuvat palkkiot ovat luonteeltaan jatkuvia kannustimia.

Emission järjestäjä ja/tai liikkeeseenlaskija voi maksaa OP Ryhmän toimipaikoille osakeantien ja joukko-velkakirjalainojen myynti- ja tai merkintäpaikkana toimimisesta palkkion. Palkkio voi olla merkintäkohtainen tai perustua välitettyyn kokonaismäärään.

OP-Henkivakuutus Oy voi maksaa asiamiehensä toimivalle OP Ryhmän toimipaikalle, kuten OP Yrityspankille palkkiota vakuutusten tarjoamiseen liittyen.

OP Yrityspankki voi maksaa palkkion toimeksiannon välittämisestä pörssi- ja kaupankäynnin yhteydessä OP Ryhmän toimipaikoille tai muulle osapuolelle. Palkkio on tällöin osa asiakkaalta pörssi- ja kaupasta perittävistä kuluista. Lisäksi OP Yrityspankki voi maksaa palkkion OP Ryhmän toimipaikoille osakkeiden liikkeeseenlaskuun ja strukturoitujen tuotteiden myyntiin ja liikkeeseenlaskuun liittyen.

Palkkioiden vastaanottajat, kuten Osuuspankit tai OP Varainhoito Oy, tuottavat ja kustantavat palkkioiden avulla asiakkaille asiakkuuden hoitoon liittyviä asioita, lisäpalveluita ja korkeatasoisempia palveluita eri palvelukanavissa, muun muassa toimittaan ja hankkien raportointia, verkkopalveluita, konttori- ja puhe- llinpalveluita sekä muita asiakaspalveluita.

Täyden valtakirjan omaisuudenhoitoon liittyen yllämainitun kaltaisia kannustimia ei kuitenkaan käytetä.

OP Ryhmässä maksetut tai vastaanotetut maksut ja palkkiot ovat sääntelyn sallimia kannustimia. Asiakkaalle ja potentiaaliselle asiakkaalle toimitetaan tiedot kannustimeksi luokiteltavan maksun, palkkion tai muun edun luonteesta ja määräytymisperusteista hyvissä ajoin ennen sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamista. Kyseisten maksujen, palkkioiden ja muiden etujen tarkoituksena on parantaa asiakkaalle tarjottavan palvelun laatua mahdollistamalla esimerkiksi asiakkaalle tarjottavia lisäarvopalveluita tai parantamalla palvelun laatua osaamisen ja tuotetuntemukseen liittyvällä tuen avulla. Maksetut ja vastaanotetut maksut ja palkkiot eivät lisäksi ole asiakkaan edun eikä OP Ryhmän velvoitteiden toimia rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti asiakkaan etujen mukaisesti vastaisia.

Lisätietoja tuote- ja palvelukohtaisista kannustimista ja niiden määräytymisperusteista on saatavilla kyseistä tuotetta tai palvelua koskevassa esitemateriaalissa. Tämän lisäksi OP Ryhmä raportoi asiakkaalle hänen sijoituspalveluihinsa liittyvien maksettujen etujen, palkkioiden ja muiden maksujen määrän.

Tietoa rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä riskeistä

Tässä tiedotteessa on annettu yleinen kuvaus sijoituspalvelun kohteena olevista rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä olennaisista riskeistä siten kuin sijoituspalveluita koskevassa sääntelyssä edellytetään. Kuvaus ei ole millään osin tyhjentävä eikä se sisällä kaikkia mahdollisia riskejä, joita kuvattuihin rahoitusvälineisiin liittyy. Rahoitusvälineen soveltuvuus tulee aina arvioida sijoittajakohtaisesti. Sijoittajan tulee perehtyä rahoitusvälineitä koskeviin ehtoihin, ominaisuuksiin ja niistä aiheutuviin velvollisuuksiin ennen sijoituspäätöksen tekemistä, jotta sijoittaja voi ymmärtää rahoitusvälineisiin liittyvät riskit ja mahdolliset vaikutukset sijoittajan taloudelliseen asemaan. Sijoittajan tulee harkita huolellisesti rahoitusvälineen asianmukaisuus aiottuun käyttötarkoitukseen myös muuttuvissa olosuhteissa.

Osakkeet

Osake on osakeyhtiön liikkeeseen laskema oman pääomanehtoinen arvopaperi. Osakkeen arvo perustuu kulloinkin vallitsevaan näkemykseen osakkeen liikkeeseen laskeneen osakeyhtiön arvosta. Osakkeeseen sijoittaminen oikeuttaa myös yhtiön maksamaan osinkoon ja siksi tarkasteluhetken markkina-arvoon vaikuttaa odotukset tulevaisuuden kassavirroista.

Osakkeet voivat olla kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla (pörssissä tai sitä vastaavassa kaupankäyntijärjestelmässä) tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä. Nämä pörssilistatut osakkeet ovat tyypillisesti erittäin likvidejä ja on mahdollista myydä varsin lyhyellä varoitusajalla myös äärimmäisessä markkinaympäristössä. Lisäksi osakkeet voivat olla kaupankäynnin kohteena säänneltyyn markkinan ja monenkeskisten kaupankäyntijärjestelmien ulkopuolella, jolloin sijoituksen likviditeetti on heikko eikä sijoitusta tyypillisesti pysty myymään äärimmäisessä markkinaympäristössä. Siksi sijoitushorisontin olisi syytä olla pitkä ja yli markkinasykliä kestävä.

Osakesijoitusten riskejä ovat osakkeiden hinnanvaihteluun liittyvä riski (markkinariski) ja kaupankäynnin laajuuteen liittyvä riski (likviditeetti). Osakkeiden hinnanvaihteluun vaikuttaa sekä markkinoiden yleinen kehitys, että tiedot liikkeeseenlaskijan menestykseen vaikuttavista seikoista. Osakesijoituksiin sisältyy mahdollisuus menettää koko sijoitettu pääoma, jos liikkeeseenlaskija ajautuu konkurssiin. Riskiin vaikuttaa yleisesti myös mm. liikkeeseenlaskijan toimiala, lainsäädännön muutokset sekä mm. liikkeeseen laskettujen osakkeiden määrä ja omistuksen jakautuminen. Vieraan valuutan määräisten osakkeiden arvoon vaikuttavat myös valuuttakurssimuutokset. Kehittyvien markkinoiden osakkeisiin sijoittamista voidaan pitää muita osakesijoituksia riskipitoisempana, sillä näille markkinoille on tyypillistä vakiintumaton toimintaympäristö ja lainsäädäntö, poliittiset riskit, valuuttakurssien voimakkaat heilahtelut, vastapuoliriskit sekä osakemarkkinoiden alhaisempi likviditeetti. Yksittäisen osakesijoituksen arvostusheilunnassa on hyvin paljon eroja.

Osakkeisiin rinnastetaan myös merkintä- ja optio-oikeudet, jotka oikeuttavat merkitsemään niitä liikkeeseenlaskeneen yhtiön osakkeita. Merkintä- tai optio-oikeuden hinta riippuu liikkeeseenlaskijan osakkeen hintakehityksestä sekä sen lisäksi optio-oikeuden toteutushinnasta, osakkeen volatiliiteetista, korkotasosta ja optio-oikeuden jäljellä olevasta juoksuajasta. Merkintä- ja optio-oikeuksien volatiliiteetti on korkeampi kuin alla olevan osakkeen, johtuen pienemmästä sitoutuneesta pääomasta (ns. vipuvaikutus).

Rahamarkkinainstrumentit

Rahamarkkinainstrumentteihin luetaan valtionvelkasitoumukset, sijoitustodistukset, yritystodistukset, kuntatodistukset ja ECP:t (Euro Commercial Paper).

Lyhyet rahamarkkinasijoitukset ovat pääsääntöisesti ns. nollakorkoisia todistuksia (diskonttopapereita), jonka haltijalle liikkeeseenlaskija maksaa todistukseen merkittynä eräpäivänä nimellisarvon. Sopimusten maturiteetti on tyypillisesti 1-12 kuukautta. Sijoitukseen liittyy olennaisesti liikkeeseenlaskijan luottoriski.

Nollakorkoisten rahamarkkinasijoitusten tuotto muodostuu hankintahinnan ja nimellisarvon (tai takaisinmyyntihinnan) erotuksena. Hankintahinta ja takaisinmyyntihinta saadaan diskonttaamalla nimellisarvo ko. periodille noteerattavalla korkoprosentilla kaupan arvopäivästä eräpäivään. Sopimuksen voi tarvittaessa myydä jälkimarkkinoilla. Takaisinosto tapahtuu ostohetken markkinahintaan.

Rahamarkkinainstrumentteihin kuten muihinkin korkoinstrumentteihin liittyvä riski voidaan jakaa kahteen osaan. Toinen on korkotason vaihtelusta ja instrumentin maturiteetista johtuva riski (korkoriski), toinen liikkeeseenlaskijan / talletuksensaajan maksukykyyn liittyvä riski (luottoriski). Luottoriskin merkitys korostuu korkoinstrumenteissa, joissa liikkeeseenlaskijan luottoluokitus on alhainen. Hyvän

luottolaadun rahamarkkinasijoitukset ovat helposti myytäviä instrumentteja kaikissa markkinaympäristöissä.

Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat ovat kassavirtapohjaisia instrumentteja, joiden arvo määritellään niiden kassavirtojen nykyarvojen kautta. Kiinteäkorkoisen joukkovelkakirjalainan kaikki kassavirrat tunnetaan, mutta vaihtuvakorkoisen joukkovelkakirjalainan kassavirrat riippuvat korkotason vaihteluista. Kassavirrat muodostuvat kuponkikoroista ja lainan pääoman takaisinmaksuista. Tällöin joukkovelkakirjalainan arvo määräytyy markkinoilla vallitsevan tuottovaatimuksen eli diskonttokoron mukaisesti.

Joukkovelkakirjalainan liikkeeseen laskijana voivat olla esim. valtio, kunta, yritys tai vakuutus- ja rahoituslaitos. Liikkeeseen laskettavien joukkovelkakirjalainojen tuoton määräytymisperusteet määritellään kunkin yksittäisen lainan ehdoissa. Tuoton määrään voivat vaikuttaa myös emissiokurssi ja mahdollisesti perittävä merkintäpalkkio.

Joukkovelkakirjalainaan tavallisesti liittyvät riskit ovat korkoriski ja luottoriski. Korkoriski tarkoittaa riskiä korkotason heilahtelusta. Korkotason nousu laskee joukkolainan myyntiarvoa jälkimarkkinoilla ja korkotason lasku puolestaan lisää arvoa. Joukkovelkakirjalainaan liittyy myös luottoriski eli riski siitä, ettei liikkeeseenlaskija kykene maksamaan korkoa tai pääomaa takaisin velkakirjaehtojuksen mukaisesti. Selvitysrishti merkitsee tappion vaaraa, joka syntyy osapuolten välille maksujen sekä toimitusten yhteydessä, mikäli vastapuoli ei kykene suoriutumaan velvoitteistaan. On mahdollista, ettei lainalle muodostu laina-aikana jatkuvaa päivittäistä jälkimarkkinaa. Mikäli sijoittaja haluaa myydä sijoituksensa ennen lainan eräpäivää, velkakirjan sen hetkinen markkinahinta voi olla sijoitettua pääomaa matalampi tai korkeampi. Sijoittajalla tai liikkeeseenlaskijalla voi lainakohtaisissa ehdoissa mainituin tavoin olla oikeus vaatia lainan ennenajan takaisinmaksua. Ulkomaisiin joukkovelkakirjalainoihin voi liittyyä myös valuuttakurssiriskiä. Mitä pidempi joukkolaina on kyseessä ja mitä heikompi on liikkeeseenlaskijan luottoluokitus, sitä herkempi jälkimarkkina-arvo on markkinaolosuhteiden muutoksille.

Indeksilaina tai muu strukturoitu laina on joukkovelkakirjalaina, jonka tuotto on yleensä osittain tai kokonaan sidottu ennalta määrätyn kohde-etuuden arvonkehitykseen. Strukturoituun lainaan voi liittyä liikkeeseenlaskijan sitoumus maksaa sijoittajalle eräpäivänä takaisin vähintään lainan nimellismäärä tai erikseen mainittu muu osuus lainan nimellismäärästä. Sitoumus on voimassa täysimääräisesti vain lainan eräpäivänä, ja siihen liittyy liikkeeseenlaskijan luottoriski. Sitoumus ei koske lainasta mahdollisesti maksettua yllkurssia tai merkintäpalkkiota. On lisäksi mahdollista, että liikkeeseenlaskija ei anna edellä mainittua sitoumusta. Strukturoituihin lainoihin liittyy myös riski kohde-etuuden arvon kehitymisestä laina-aikana. Mikäli sijoittaja myy lainan ennen eräpäivää, hän saattaa saada luovutusvoittoa tai kärsiä luovutustappiota.

Indeksilainan tai muun strukturoidun lainan markkina-arvoon laina-aikana vaikuttaa korkotaso sekä kohde-etuuden arvonmuutos. Kohde-etuus voi olla osake (ml. osakekori, osakeindeksi tai näistä muodostettu kori), hyödyke, valuuttakurssi (ml. kori, indeksi tai indeksikori) korko tai korkoero, inflaatio (ml. kuluttajahintaindeksi) luottoriski tai edellisten yhdistelmä. Kohde-etuuden arvo voi laina-aikana nousta tai laskea. Kohde-etuuden arvonmuutokset vaikuttavat lainan markkina-arvoon kertoimella tai rajoittein, jotka määritetään lainaehdoissa. Indeksij- ja strukturoituja lainoja on hyvin paljon erilaisilla lainaehdoilla ja siksi niiden riskitasot poikkeavat merkittävästi toisistaan.

Debentuurilaina on joukkovelkakirjalaina, joka on liikkeeseenlaskijan konkurssitilassa etuoikeudeltaan huonommassa asemassa kuin liikkeeseenlaskijan muut sitoumukset. Tavallista lainaa suuremman riskin ja huonomman likviditeetin vuoksi debentuurilainalle maksetaan yleisesti parempaa korkoa kuin muille joukkovelkakirjalainoille. Lainojen volatilitetit ovat tyypillisesti selvästi seniorilainojen volatilitetteja korkeammat. Riskillisimpien debentuurilainojen arvon heilunta on lähempänä osakkeiden kuin joukkolainojen tuoton vaihtelua.

Vaihtovelkakirjalaina on joukkovelkakirjalaina, jonka haltijalla on oikeus vaihtaa omistamansa velkakirjat liikkeeseenlaskijan osakkeisiin ennalta sovitulla vaihtosuhteella. Kuponkikorko on tavallisesti markkinoilla vallitsevaa liikkeeseenlaskijan luottoriskimarginaalia alhaisempi.

Optiolaina on joukkovelkakirjalaina, johon sisältyy oikeus ostaa lainan liikkeeseenlaskijayrityksen osakkeita tietyinä aikana määrättyyn hintaan. Lainalla ja optiolla voidaan käydä jälkimarkkinoilla kauppaa erikseen. Vaihtovelkakirjalainan tavoin optiolainan kuponkikorko on alhaisempi kuin tavallisen joukkovelkakirjalainan, koska osa kuponkikoroista on käytetty osakeoption ostamiseen. Myös vaihtovelkakirjalainojen ja optiolainojen riskitasot ovat tyypillisesti selvästi hajautettua joukkolainasalkkua korkeammat.

Johdannaissopimukset

Johdannaissopimuksia ovat optiot, termiinit, futuurit, vaihtosopimukset, näiden yhdistelmät ja/tai muut vastaavat sopimukset. Johdannaissopimukset voivat olla vakioituja tai vakioimattomia (OTC-johdannaiset). Johdannaissopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jonka arvo voi riippua sopimuksen kohde-etuuden arvon muutoksista, hintavaihtelusta eli volatilitteetista, korkotason vaihtelusta, sopimuksen erääntymisajasta tai muusta johdannaisen arvoon vaikuttavasta tekijästä. Johdannaissopimuksen kohde-etuutena voi olla esim. osake, valuutta, korko, hyödyke, luottoriski, indeksi tai tällaisen kohde-etuuden hinnan kehitystä kuvaava tunnusluku. Johdannaissopimusten voimassaoloaika vaihtelee hyvin lyhyestä useisiin vuosiin. Johdannaissopimuksiin liittyy alla olevan kohde-etuuden arvon muutoksesta aiheutuva markkinariski. Sopimuksen osapuolet ovat velvollisia suorittamaan sopimuksesta toteutuvat kassavirrat riippumatta markkinatilanteesta.

Johdannaissopimuksista voidaan muodostaa yhdistelmiä. Johdannaissopimuksen ehdot voivat olla sellaisia, että voitto- / tappiomahdollisuus voi kasvaa hyvin suureksi. Tappioriski voi tietyissä strategioissa muodostua rajattomaksi.

Kohde-etuuden arvon muutoksen eli markkinariskin lisäksi johdannaissopimusten arvoon ja sopijapuolten suoritusvelvollisuuksien määrään, ajoitukseen ja toteutukseen voivat vaikuttaa mm. lainsäädännön muutokset sekä vastapuolen maksukyvyttömyydestä johtuva suorituksen viivästymisen ja luottotappion riski.

Mikäli johdannaissopimus puretaan kesken sopimusajan, asiakasta hyvitetään tai veloitetään sopimuksen markkina-arvon mukaisesti. Merkittävä muutos sopimuksen markkina-arvossa voi aiheuttaa asiakkaalle huomattavia tappioita, jos sopimus puretaan ennenaikaisesti.

Pitkiin sopimuksiin sovellettava ennenaikainen purkamisoikeutta koskeva erityisehto (ns. break clause -lauseke) antaa myös pankille oikeuden purkaa sopimus ennenaikaisesti ennalta sovittuina päivinä. Pankki voi käyttää oikeuttaan purkaa sopimus esimerkiksi seuraavista syistä: muutokset pankkien vakavaraisuussäätelyssä, johdannaismarkkinoissa tai asiakkaan luottoriskissä. Mikäli pankki käyttää break clause -lausekkeen mahdollistaman oikeuden purkaa sopimus ennenaikaisesti ja sopimuksen markkina-arvossa on tapahtunut merkittäviä muutoksia, asiakkaalle voi aiheutua merkittäviä ennenaikaisia kassavirtavaikutuksia.

Johdannaissopimuksen tuottoon vaikuttavat myös muut sopimuksen ehdoissa mahdollisesti mainitut tekijät sekä mahdollisen vaadittavan vakuuden asettamiseen liittyvät kustannukset. Johdannaissopimuksista voi tyypistä riippuen aiheutua asiakkaalle muita taloudellisia sitoumuksia tai velvoitteita kuin hankintakustannus, ja hankintaan voi liittyä vakuusvaatimus tai muita velvoitteita.

Johdannaissopimuksen arvo voi muuttua nopeasti ja voimakkaasti. Pankki voikin johdannaiskaupankäynnin alussa vaatia vakuuden toimittamista turvatakseen saamisensa tällaisessa tilanteessa. Johdannaisten likviditeettiin saattaa sisältyä rajoituksia. Vieraan valuutan määräisiin johdannaisten arvoon vaikuttavat myös valuuttakurssimuutokset.

Yleisimmät johdannaissopimukset sekä niiden markkina-arvoon vaikuttavat tekijät:

Koronvaihtosopimus

Koronvaihtosopimuksen markkina-arvo on sopimuksen odotettujen korkovirtojen nykyarvo, joten sen arvoon vaikuttaa sopimuksen alla olevan korkokäyrän muoto. Koronvaihtosopimuksen markkinanoteeraukset määräytyvät pankkien välisillä markkinoilla heijastellen tulevaisuuden korko-odotuksia. Koronvaihtosopimuksen markkina-arvon herkyys korkotason muutoksille on sitä suurempi, mitä suurempi pääoma ja pidempi sopimusaika on kyseessä. Korko-odotusten lasku / nousu laskee / nostaa sopimuksen arvoa kiinteän koron maksajalle ja päinvastoin.

Korko-optiot (korkoputki, swaptio, korkokatto ja -lattia)

Optiosta maksettavan preemion ja siten option markkina-arvoon vaikuttavia tekijöitä ovat markkinoiden korko-odotukset, sopimusaika, markkinoiden volatilitteetti sekä optiolle asetetut toteutustasot. Mitä korkeampi korkovolatilitteetti, sitä korkeampi on optioiden hinta, sillä korkea volatilitteetti nostaa sopimuksen todennäköisyyttä sen arvokkuudesta sopimusaikana. Mitä pidempi on jäljellä oleva sopimusaika, sitä enemmän sopimuksella on aika-arvoa. Sopimuksen aika-arvo laskee ajan mittaan ja on nolla sopimuksen erääntyessä.

Option ostajalla suurin mahdollinen tappio, joka aiheutuu markkinariskistä, on maksetun preemion suuruinen. Option asettajan riski on rajoittamaton, sillä option asettaja on velvollinen maksamaan sopimuksesta toteutuvat kassavirrat huolimatta markkinatilanteesta.

Valuuttatermiini

Valuuttatermiinisopimuksen hinta määräytyy kohde-etuuden spot-kurssin mukaan lisättynä sopimuksen voimassaoloajan mukaisella valuuttojen välisen korkoeron tuotolla. Valuuttatermiinin markkina-arvoon vaikuttavia tekijöitä ovat siten termiinisopimuksen voimassaoloaika, valuuttakurssin vaihtelun suuruus ja valuuttojen välisten korkoerojen kehitys. Valuuttatermiinin markkinanoteeraukset määräytyvät pankkien välisillä markkinoilla heijastellen tulevaisuuden korko-odotuksia. Valuuttatermiinisopimuksen markkina-arvon herkkyyks on sitä suurempi, mitä korkeampi pääoma on kyseessä. Valuuttojen välisen korkoeron herkkyyteen vaikuttaa lisäksi voimassaoloaika. Spot-kurssin heikentyminen / vahvistuminen laskee / nostaa sopimuksen arvoa termiinisopimuksen ostajalle ja päinvastoin. Valuuttojen välisen korkoeron lasku / nousu) laskee / nostaa) sopimuksen arvoa termiinisopimuksen ostajalle ja päinvastoin.

Valuuttaoptiot (osto-, myyntioptio, knock-in, knock-out, reverse knock-in, reverse knock-out, digitaalinen optio)

Valuuttaoptiosopimuksen haltijalla (ostaja) on oikeus sovittuna aikana ostaa valuuttaoption asettajalta (myyjä) tai myydä tälle sopimuksessa sovitulla hinnalla sovittu määrä option kohde-etuuden valuuttaa. Optiosopimuksen ostaja maksaa myyjälle oikeudestaan vastikkeena eli preemion.

Valuuttaoptiosopimuksen preemio, eli markkina-arvo muodostuu option aika-arvosta (option hinta vähennettynä perusarvolla), sekä option perusarvosta (tarkasteluhetken valuuttakurssin, eli spot-kurssin, ja toteutuskurssin erotus). Optiosta maksettavaan hintaan ja siten option markkina-arvoon vaikuttavia tekijöitä ovat option alla olevan valuuttakurssin tarkasteluhetken hinta (spot-kurssi), option alla olevan valuuttakurssin eli spotin odotettu vaihtelu (volatiliteetti), sopimusaika, valuuttojen välinen korkoero, sekä optiolle asetettu toteutuskurssi.

Mitä korkeampi valuuttavolatiliteetti, sitä korkeampi on optioiden hinta, sillä korkea volatiliteetti nostaa sopimuksen todennäköisyyttä sen arvokkuudesta sopimusaikana. Valuuttakurssin, eli spot-kurssin vahvistuminen nostaa (laskee) osto-option (myyntioption) hintaa ja päinvastoin. Valuuttojen välisen korkoeron nousu nostaa (laskee) osto-option (myyntioption) hintaa ja päinvastoin. Mitä pidempi on jäljellä oleva sopimusaika, sitä enemmän sopimuksella on aika-arvoa. Sopimuksen aika-arvo laskee ajan mittaan ja on nolla sopimuksen erääntyessä.

Option ostajalla suurin mahdollinen tappio, joka aiheutuu markkinariskistä, on maksetun preemion suuruinen. Option asettajan riski on rajoittamaton, sillä option asettaja on velvollinen maksamaan sopimuksesta toteutuvat kassavirrat huolimatta markkinatilanteesta.

Warrantit

Warrantti on arvopaperistettu johdannainen, jolla on aina rajoitettu voimassaoloaika (kutsutaan myös juoksuajaksi) ja jolla käydään osakkeiden tapaan kauppaa säännellyllä markkinalla (pörssissä tai sitä vastaavassa kaupankäyntijärjestelmässä). Tavallisimmat warranttityypit ovat osto- ja myyntiwarrantti. Ostowarrantti antaa oikeuden kohde-etuutena olevan hyödykkeen ostamiseen warranttiehdoissa sovittoon hintaan warrantin päättymispäivänä (tai amerikkalaisissa warranteissa sen voimassaoloaikana). Mikäli kohde-etuuden hinta ei ylitä tuolloin sovittua hintaa, raukeaa warrantti arvottomana. Myyntiwarrantti puolestaan antaa oikeuden myydä kohde-etuus sovittoon hintaan. Mikäli kohde-etuuden hinta jää sovitun hinnan yläpuolelle, raukeaa myyntiwarrantti arvottomana. Kohde-etuus on yleensä osake tai indeksi, mutta se voi myös olla esimerkiksi mikä tahansa hyödyke tai valuutta.

Warrantin toteutushinta määrittää hinnan, jolla sijoittajalla on oikeus ostaa (ostowarrantti) tai myydä (myyntiwarrantti) kohde-etuus. Warrantin kerroin puolestaan osoittaa, kuinka monta warranttia tarvitaan kohde-etuuden ostamiseen tai myymiseen. Warrantin arvo muodostuu lunastushinnan ja osakkeiden arvon välisestä erotuksesta, josta vähennetään mahdolliset kulut. Jäljelle jäävä arvo jaetaan osakkeiden ostoon tarvittavien warranttien määrällä. Mikäli warrantilla on eräpäivänään arvoa, sijoittaja saa vastaavan summan joko rahana (nettoarvon tilitys) tai arvo-osuuksina (fyysinen toimitus). Yleisin tapa on, että warrantin asettaja (liikkeeseenlaskija) maksaa nettoarvon rahana. Tavallisia warrantteja (plain vanilla) on kahdenlaisia, eurooppalaisia warrantteja ja amerikkalaisia warrantteja. Eurooppalainen warrantti toteutetaan päättymispäivänä, kun taas amerikkalaisessa warrantissa sijoittaja voi vaatia toteutusta milloin tahansa voimassaoloaikana. Warrantit ovat pääasiassa eurooppalaisia warrantteja.

Warranttien arvonmuodostus on saman kaltainen kuin optioilla, hyvin monimutkainen ja moniulotteinen. Warrantin arvoon vaikuttaa muun muassa kohde-etuuden implisiittinen (odotettu) volatiliteetti, kohde-etuuden hinta, markkinakorko sekä juoksu aika. Warrantin juoksu aika määritellään liikkeeseenlaskun yhteydessä. Mitä pidempi on juoksu aika, sitä korkeampi arvo sekä osto- että myyntiwarrantteilla on. Kaikkien warranttien arvo vähenee hieman jokaisena päivänä, ts. warrantin arvo alenee

hieman, vaikka kaikki muut muuttuvat hintaan vaikuttavat tekijät pysyisivät ennallaan. Suurin warrantin arvoon vaikuttava tekijä on kohde-etuuden oletettu tuleva volatilitteetti (implisiittinen volatilitteetti). Korkeampi volatilitteetti nostaa warrantin hintaa ja vastaavasti pienempi volatilitteetti laskee hintaa.

Turbowarrantit eroavat tavallisista warranteista seuraavien tekijöiden osalta: i) niillä on usein suurempi vipuvaikutus kohde-etuuteen nähden ii) niiden hinnanmääritys poikkeaa plain vanilla -warranteista (mm. implisiittistä volatilitteettia ei tarvitse huomioida) iii) niillä on ennalta määritelty knock-out-taso, jonka saavuttaminen eräännyttää turbowarrantin ennenaikaisesti. Suurempi vipuvaikutus ja ennalta määritetty knock-out-taso merkitsee sitä, että turbowarranteissa riskit ovat vielä suurempia kuin normaaleissa plain vanilla -warranteissa.

Turbowarranttien arvo perustuu lunastushinnan ja kohde-etuuden, useimmiten osakkeen, väliseen erotukseen. Koska turbowarrantin arvo määräytyy pelkästään reaaliarvon perusteella, ainoastaan ostoturbowarrantin lunastushinta voi olla osakekurssia matalampi. Myyntiturbowarranteissa tilanne on päinvastainen. Koska stoploss-raja on lunastushintaa korkeampi, turbowarrantti olisi arvoton osakekurssin ollessa lunastushintaa alhaisempi. Korkeamman lunastushinnan valitseminen ostoturbowarranttiin lisää vipuvaikutusta. Mitä korkeampi lunastushinta on, sitä matalampi on warrantin hinta. Koska kohde-etuuden arvon nousu yhdellä eurolla nostaa myös turbowarrantin arvoa yhdellä eurolla, matalampi turbowarrantin hinta tarkoittaa suurempaa prosentuaalista tuottoa. Haittapuolena tässä on se, että stoploss-raja (knock-out-taso) on lähempänä turbowarrantin hintaa. Tällöin on olemassa suurempi riski sille, että rajataso saavutetaan ja turbowarrantin arvonkehitys keskeytyy.

Kohde-etuuden kurssiliikkeestä johtuvaa riskiä on turbowarranteissa pyritty pienentämään knock-out-tason avulla. Knock-out-tason saavuttamisen ja turbowarrantin erääntymisen jälkeen määritellään selvityshinta. Jos knock-out-taso on sama kuin toteutushinta, tai jos selvityshinta on yhtä suuri tai pienempi kuin toteutushinta (ostoturbo) tai jos selvityshinta on yhtä suuri tai suurempi kuin toteutushinta (myyntiturbo), erääntyy turbowarrantti arvottomana.

Knock-out-taso voidaan nähdä myös riskinä, sillä kurssin hyvinkin lyhytaikainen heilahdus voi johtaa knock-out-tason saavuttamiseen ja turbowarrantin ennenaikaiseen erääntymiseen. Tavallisen warrantin tapaan myös turbowarrantti saattaa erääntyä toteutuspäivänään arvottomana. Turbowarranttien voimassaoloajat ovat tavallisia warranteja lyhyempiä.

Warranttien kaupankäynnissä keskeisessä osassa on warrantin liikkeeseenlaskijan antama markkinatakaus. Markkinatakauksessa liikkeeseenlaskija voi sitoutua antamaan warrantille osto- ja myyntinoteerauksen. Markkinatakauksen ehdot on kuvattu warranttia koskevassa esitteessä ja takauksen ehdot voivat vaihdella huomattavasti sekä liikkeeseenlaskija- että warranttikohteisesti. Markkinatakauksen alhainen määrä ja taso sekä erityisesti markkinatakauksen puute vaikuttavat tuotteen likviditeettiin. Warranttien rajallinen likviditeetti, erityisesti markkinoiden poikkeusoloissa voi vaikeuttaa warranttien myyntiä tai ostamista.

Warrantti voi eräpäivänään olla arvoton, ja silloin sijoittaja menettää koko sijoituksensa. Ostowarrantti erääntyy arvottomana, jos kohde-etuuden arvo on eräpäivänä warrantin toteutushintaa alhaisempi. Myyntiwarrantti puolestaan erääntyy arvottomana, jos kohde-etuuden arvo on eräpäivänä warrantin toteutushintaa korkeampi. Sijoittaja ei voi kuitenkaan menettää enempää kuin sijoittamansa pääoman.

Warrantin riskejä ovat markkina-, luotto- ja valuuttariski. Markkinariski liittyy kohde-etuuden hintakehitykseen, ja luottoriski liikkeeseenlaskijan takaisinmaksukykyyn. Valuuttariski tulee huomioida, jos kohde-etuus noteerataan muussa valuutassa kuin euroissa.

Aina ennen warranttiin liittyvän sijoituspäätöksen tekoa tulee tutustua tuotetta koskevaan esitteeseen ja ehtoihin sekä tuotteen toimintaperiaatteisiin, yksityiskohtiin (esim. knock-out taso) sekä riskeihin. Warranttia koskeva esite ja muut warranttia koskevat tarkemmat tiedot löytyvät niiden liikkeeseenlaskijoiden internetsivuilta.

Sijoitusrahastot

Yllä kuvattuihin rahoitusvälineisiin ja niiden yhdistelmiin voidaan tehdä sijoituksia useimmiten suorien sijoitusten lisäksi myös sijoitusrahastojen kautta. Sijoitusrahaston omistavat siihen sijoittaneet sijoittajat osuuksiensa suhteessa. Sijoitusrahastoa hoitava rahastoyhtiö kerää yksityishenkilöiden ja yhteisöjen varoja yhteen ja sijoittaa ne useisiin eri arvopapereihin, jotka muodostavat sijoitusrahaston.

Voitonjakoon perustuvan jaottelun mukaan sijoitusrahastot jaetaan rahastoihin, jotka jakavat voittoa vuosittain sekä kasvurahastoihin, joissa voitto kasvattaa rahasto-osuuden arvoa. Samassa rahastossa voi olla sekä tuotto- että kasvuosuuksia. Sijoitusrahasto sijoittaa rahasto-osuuksien myynnistä saamansa varat rahaston säännöissä ilmaistua sijoitusstrategiaa noudattaen.

Rahaston säännöistä ilmenevät rahaston sijoitustoiminnan tavoitteet ja rajoitukset. Sijoituskohteen valinnan mukaan sijoitusrahastot voidaan jaotella osakerahastoihin, yhdistelmärahastoihin, pitkän koron rahastoihin, keskipitkän koron rahastoihin ja lyhyen koron rahastoihin. Näiden lisäksi on mm. raaka-ainerahastoja, vaihtovelkakirjarahastoja, yrityslainarahastoja. Useimmat sijoitusrahastot noudattavat sijoituspolitiikassaan riskin hajauttamista koskevia periaatteita. Eräät rahastot kuitenkin poikkeavat näistä periaatteista, jolloin niitä kutsutaan erikoissijoitusrahastoiksi. Tällaisia ovat perinteisten, sijoitusrajoitteiltaan muita rahastoja joustavampien rahastojen lisäksi esimerkiksi pääoman turvaamiseen pyrkivät suojarahastot sekä vipurahastot, jotka käyttävät sijoitustoiminnassaan johdannaisopimuksia (optioita ja termiinejä). Jotkin erikoissijoitusrahastot on tarkoitettu vain ammattimaisille suur-sijoittajille. Rahastot eroavat toisistaan myös siten, että joidenkin tavoitteena on passiivinen indeksin seuraaminen (indeksirahastot), kun taas toiset pyrkivät aktiivisella sijoituskäytön avulla vertailuindeksiä korkeampaan tuottoon (aktiivirahastot).

Rahastoyhtiön on lunastettava rahasto-osuudet sijoittajalta vaadittaessa. Sijoitusrahaston varoista peritään sen toimintaan liittyvät kulut, kuten hallinnointi- ja säilytyspalkkiot, joiden suuruus vaihtelee rahastosta riippuen, ja ne yksilöidään avaintietoesitteessä.

Rahaston riskitaso riippuu rahaston sijoitusstrategiasta. Sijoitettavien varojen hajauttaminen useampaan kuin yhteen toisistaan riippumattomaan sijoituskohteeseen pienentää rahaston kokonaisriskiä suhteessa yksittäiseen sijoituskohteeseen hajautushyötyjen ansiosta. Rahastot ovat pääsääntöisesti likvidejä päivittäin, mutta rahastojen likvidiyyttä voi olla rajoitettu rahaston säännöissä esimerkiksi poikkeuksellisten markkinatilanteiden varalta rahasto-osuudenomistajien edun vuoksi tai rahaston harjoittaman sijoituspolitiikan vuoksi. Sen lisäksi erikoissijoitusrahastojen osuuksien lunastukset voivat olla mahdollisia vain tiettyinä ajankohtina esim. kerran kuukaudessa tai harvemmin. Vieraan valuutan määräisten rahastojen arvoon vaikuttavat myös valuuttakurssimuutokset.

Tehokkaasti hajautetut rahastot eivät ole yhtä alttiita voimakkaalle arvonlaskuille kuin suorat yksittäiset sijoitukset samaan omaisuusluokkaan. Vastaavasti hajautettujen rahastojen arvonheilahtelut ovat tyypillisesti selvästi vaimeampia kuin yksittäisten sijoitusten arvonmuutokset samaan omaisuusluokkaan. Listattuihin osakkeisiin sijoittavien rahastojen vuotuinen volatiliiteetti on tyypillisesti noin 12 - 16 %-yksikköä. Hyvän luottolaadun lainoihin sijoittavien rahastojen volatiliiteetit 2,5-5 %-yksikköä sekä heikon luottolaadun lainoihin sijoittavien rahastojen volatiliiteetit 6-14 %-yksikköä.

Yksittäisen sijoitusrahaston ominaispiirteet ja riskit ilmenevät sijoitusrahaston avaintietoesitteestä. Ennen sijoitusrahastoon sijoittamista sijoittajien tulisi perehdyä avaintietoesitteen sisältöön, rahaston sääntöihin sekä hinnastoon.

ETF (Exchange Traded Fund) on säännellyllä markkinalla (pörssissä tai sitä vastaavassa kaupankäyntijärjestelmässä) kaupankäynnin kohteena oleva rahasto, jonka kurssikehitys seuraa esim. valittua indeksia tai muuta kohde-etuutta. Osto- ja myyntinoteeraukset muuttuvat osakekurssien tapaan. ETF:illä voidaan käydä kauppaa säännellyllä markkinalla samalla tavoin kuin osakkeilla. Kaupankäynti säänneltyjen markkinoiden ulkopuolella on myös mahdollista. Likvideetti määräytyy muun muassa kohde-etuuden perusteella.

ETF-rakenteet ovat erilaisia ja rakenteet vaihtelevat liikkeeseenlaskijakohtaisesti. ETF-tuotteisiin liittyy muun muassa markkina-, luotto-, valuutta- ja vastapuoliriskiä. Tuotteiden riskitaso vaihtelee sijoitusstrategian ja sijoituskohteiden mukaan samaan tapaan kuin sijoitusrahastoilla. Markkinariski liittyy kohde-etuuden hintakehitykseen, pääoma voi laskea tai sen voi teoriassa menettää kokonaan. Valuuttakurssiriski tulee huomioida kohde-etuuden valuutan sekä noteerausvaluutan suhteen. Tiettyihin rakenteisiin (ETN) liittyvä luottoriski koskee liikkeeseenlaskijan takaisinmaksukykyä. Liikkeeseenlaskija pyrkii hallitsemaan tuotteisiin liittyvää vastapuoliriskiä erilaisilla vakuusvaateilla. ETF-tuotteisiin voi liittyä myös asiakasvarojen säilytystä koskeva riski erityisesti silloin, kun ETF sijoittaa varansa kehittyville markkinoille ja arvopaperien säilytys hoidetaan alisäilytysjärjestelyillä kohdemaassa.

Ns. short ETF:t ovat rakenteita, joiden kurssikehitys seuraa päivätasolla käänteisesti kohdemarkkinaa tai -etuutta.

ETC:t

ETC:t (Exchange Traded Commodity) ovat arvopaperistettuja raaka-aineita, joilla voidaan käydä kauppaa säännellyllä markkinalla (pörssissä tai sitä vastaavassa kaupankäyntijärjestelmässä) samalla tavoin kuin osakkeilla. ETC:n kurssikehitys seuraa esim. kohde-etuutena olevan raaka-aineen tai raaka-ainekorin hintaa. Mikäli ETC on toteutettu raaka-ainejohdannaisilla, asiakkaan saamaan kokonaistuottoon vaikuttavat myös ns. rullausvoitot tai -tappiot. Rullauksella tarkoitetaan sitä toimenpidettä, kun ETC myy erääntyvää raaka-ainefutuuria ja ostaa myöhemmin erääntyvää tilalle.

ETC:n riskejä ovat muun muassa markkina-, luotto-, valuutta- ja vastapuoliriski. Markkinariski liittyy kohde-etuuden hintakehitykseen, pääoma voi laskea ja se voidaan teoriassa menettää kokonaan, jos ETC:n kohde-etuutena olevan raaka-aineen tai raaka-ainekorin hinta laskee. Sijoitusstrategiasta riippuen hinnanmuutos voi tietyillä ETC:illä olla suurempi kuin kohde-etuuden hinnanmuutos. Luottoriski koskee liikkeeseenlaskijan takaisinmaksukykyä. Liikkeeseenlaskija pyrkii hallitsemaan tuotteisiin liittyvää vastapuoliriskiä erilaisilla vakuusvaateilla. Valuuttakurssiriski tulee huomioida kohde-etuuden valuutan sekä noteerausvaluutan suhteen.

Ns. short ETC:t ovat rakenteita, joiden kurssikehitys seuraa päivätasolla käänteisesti kohdemarkkinää tai -etuutta.

Rahoituspalveluun liittyvät verot

Sijoittajan tulee kiinnittää huomiota siihen, että rahoitusvälineiden ostamiseen, omistukseen ja myymiseen liittyy veroseuraamuksia. Sijoittajan tulee huolehtia riittävien verotusta koskevien tietojen hankkimisesta jo ennen sijoituspäätösten tekoa. Sijoitusta harkitsevien tulisi kääntyä veroasiantuntijan puoleen saadakseen tietoja Suomen verolainsäädännön mukaisista tai muista veroseuraamuksista koskien rahoitusvälineiden ostamista, omistamista ja myymistä. Sijoittajan tulee huomioida, että rahoitusvälineen verokohtelu määräytyy asiakkaan yksilöllisten olosuhteiden mukaisesti ja se voi tulevaisuudessa muuttua.

Määritelmiä

Luottoriski

Riski siitä, ettei liikkeeseenlaskija kykene maksamaan korkoa tai pääomaa takaisin rahoitusvälineen liikkeeseenlaskun ehtojen mukaisesti.

Markkinariski

Markkinariski tarkoittaa riskiä markkinahinnan vaihtelusta. Markkinariskejä ovat korko-, valuutta-, osake- tai muu hintariski.

Korkoriski

Korkoriski tarkoittaa riskiä korkotason heilahtelusta. Korkotason nousu laskee joukkolainan myyntiarvoa jälkimarkkinoilla ja korkotason lasku puolestaan lisää arvoa.

Valuuttariski

Valuuttariski tarkoittaa riskiä valuuttakurssien vaihtelusta.

Vastapuoliriski

Riski sitoumuksen vastapuolen kyvystä suoriutua velvoitteistaan. (Tämä voi koskea mm. johdannais-sopimuksia, korkosijoituksia, strukturoituja sijoituksia ja valuuttakauppoja.)

Selvitysriski

Kauppan toteutumiseen liittyvä riski, eli sovittu kauppa ei toteudu joko siksi, ettei vastapuolella ole joko toimittaja arvopaperia tai maksaa vaadittua kauppahintaa.

Volatiliteetti

Vuotuisen tuoton keskipoikkeama pitkän aikavälin vuotuisesta tuotosta.